

Lov 4.juli 2003 nr. 74 om hundehold skal lyde:

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. *Lovens formål, og forholdet til andre lover*

Enhver i det sivile samfunn har ansvar innenfor lovgivningens ramme å utøve og legge til rette for et positivt og samfunnsgagnlig hundehold, til glede for samfunnet og den enkelte hundeholder.

Loven har til formål å bidra til å fremme et hundehold som ivaretar hensyn til sikkerhet, trygghet, alminnelig ro og orden. Hunder skal behandles og bli ivaretatt på en slik måte som overensstemmer med og tar hensyn til deres natur. Det skal tas hensyn til de omstendigheter som er nødvendige for å forebygge at hunder kan forårsake skader eller ulemper i samfunnet.

For hundeholdet gjelder også bestemmelser i annen lovgivning, bl.a. de alminnelige reglene i *dyrevelferdsloven*, *matloven* og *granneloven*, og dessuten særskilte regler om *båndtvang med mer hjemlet i naturmangfoldloven*, hundehold eller dyrehold f.eks. i *husleieloven*.

§ 1 a *Virkeområde*

Loven gjelder med de begrensninger som følger av avtale med fremmed stat eller organisasjon for norsk landterritorium, territorialfarvann, i norsk økonomisk sone, på norske fartøy og luftfartøy.

§ 2 *Definisjoner*

I denne lov forstås ved

- a. en hundeholder: den som eier eller har tatt omsorg for eller hånd om en hund for kortere eller lengre tid;
- b. barn: personer under 12 år
- c. husdyr: storfe, sau, geit, hest, gris, fjærkre og andre produksjonsdyr
- d. *betydelig skade på menneske:*
 1. *flere dype, punktformede sår, som når dypt ned i underhuden eller penetrerer ned i muskulatur; det skal tydelig fremgå, at der er tale om flere bitt, og at det er foregått med noen voldsomhet,*
 2. *utrivning (dyp flenge) i underhud/muskulatur (altså ikke kun i huden/skinnet),*
 3. *bittlesjoner, som medfører tap av vev*
 4. *bittlesjoner, som medfører døden, uten at bittet i seg selv har gitt anledning til skader av en karakter som er beskrevet i de tre foregående punkter*
 5. *ved bitt på hode og hals skal det mindre til for at kriteriene i de tre første punktene anses oppfylt.*
- e. *betydelig skade på husdyr, hunder og andre dyr:*

1. *flere dype, punktformede sår, som når dypt ned i underhuden eller penetrerer ned i muskulatur; det skal tydelig fremgå at det er tale om flere bitt, og at det er foregått med noen voldsomhet,*
 2. *utrivning (dyp flenge) i underhud/muskulatur (altså ikke kun i huden/skinnet),*
 3. *bittlesjoner, som medfører tap av vev, likevel ikke hakk i andre hunders øre,*
 4. *bittlesjoner, som medfører døden, herunder situasjoner, hvor en hund rusker en annen hund til døde, uten at bittet i sig selv har gitt anledning til skader av en karakter som beskrevet i de foregående tre punkter*
 5. *utmattelse, kasting av foster eller at kalv og mordyr skilles som følge av jaging*
- f. *angrep: en målrettet bevegelse mot et annet dyr eller et menneske, der handlingen objektivt sett er egnet til å skremme eller skade.*
- g. *ensidig angrep: Et angrep som ikke kan ses som en direkte følge av en handling utført av et menneske eller et annet dyr*
- h. *jage: hunden springer målrettet etter ett menneske eller ett eller flere dyr*
- i. *klar fare: Med klar fare menes at hunden enten fortsatt gjør utfall, eller at hendelsesforløpet tilsier at den vil angripe igjen dersom ikke situasjonen løses opp. I «klar fare» ligger det da også at et mulig angrep ikke lar seg avverge ved å fange hunden inn, eller at situasjonen kan roes på annen måte, slik at for eksempel eier eller annen hundekyndig kan komme til stedet og ta hånd om hunden.*
- j. *nødvendig kompetanse: den kompetanse som er nødvendig for å ivareta aktsomhetskravet*
- k. *naturlig adferd: naturlig atferd er atferden arten utfører i sine naturlige omgivelser. Slik atferd har alltid en funksjon, men noen typer atferd har dyret også behov for å utføre selv når atferden ikke lenger er funksjonell.*

§ 3 Generelt aktsomhetskrav

Hundeholderen skal forebygge og vise aktsomhet for å unngå at hunden blir satt i en situasjon der den kan gjøre skade på mennesker, husdyr, vilt eller eiendom. Hundeholderen skal forsikre seg om at den som midlertidig får ansvar for hunden har de nødvendige forutsetninger for å utvise tilsvarende aktsomhet. Hundeholderen skal sørge for at hunden eller hundeholdet ikke er til urimelig ulempe for folk, dyr, miljø eller andre interesser. Hundeholderen skal sikre trygghet for hunden, folk og dyr ved å holde hunden under forsvarlig tilsyn, og håndtere hunden på en slik måte at den får utøvd individuelle behov.

Den som er berørt, kan kreve overfor *hundeholderen* at en varig tilstand eller varige forhold som ikke gir tilstrekkelig sikkerhet, eller som volder urimelig ulempe, blir rettet.

§ 3 a Kompetanse

Hundeholderen skal ha nødvendig kompetanse om hold og trening av hund, blant annet om hundens behov, naturlig atferd og bruksområde. Hundeholderen skal bruke kunnskapen om hunden til å forebygge at uheldige situasjoner eller skader oppstår.

Kapittel 2. Sikring av hunder

§ 4 Alminnelige regler om sikring av hund. Vilkår for å la hund være løs

Hundeholderen skal opptre hensynsfullt. Hunder kan bare være løse under tilsyn og kontroll som i størst mulig grad forebygger og forhindrer skader eller ulemper for mennesker, husdyr, vilt eller eiendom. Det skal vises særlig hensyn overfor barn og andre hunder som utfører en tjeneste. Den som holder en hund i bånd, skal være i stand til å ha kontroll med hunden, hvis de ikke blir ledsaget av noen som har slik kontroll.

Hunder skal alltid holdes under slikt tilsyn at de så vidt mulig hindres i å drive eller forfølge vilt, jf. likevel § 9 tredje ledd.

§ 5 Forbud mot å gå fra bundet hund

Hundeholderen skal ikke gå fra en bundet hund rett ved inngangen til en bygning som er åpen for allmennheten eller ved lekeplasser. Hundeholderen skal sørge for at det er tilstrekkelig avstand til å unngå utilsiktet kontakt med mennesker og dyr når disse passerer hunden.

§ 6 Sikring av hund ved båndtvang m.m

I tiden fra og med 1. april til og med 20. august skal en hund bli holdt i bånd eller forsvarlig inngjerdet eller innestengt, slik at ikke den kan jage eller skade *husdyr, tamrein* eller *viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi*.

§ 6 i henhold til alternativ 2:

Båndtvang etter bokstav c og d kan ikke fastsettes i større grad enn nødvendig og slik at hensynet til de som ønsker å ferdes med løs hund også ivaretas i tilstrekkelig grad, både hva angår omfang og geografisk spredning. Ved fastsettelse av båndtvang etter bokstav e og f kan båndtvang bare innføres i de områder av kommunen hvor husdyr har rett til å beite og faktisk beiter, eller hvor vilt man ønsker å beskytte har sitt leveområde. *Båndtvang fastsatt i medhold av bokstav c, d og e skal godkjennes av statsforvalteren.* Båndtvang fastsatt i medhold av bokstav f må opphøre straks forholdene tilsier det. Der beite, natur- og rekreasjonsområder berører flere kommuner, bør disse samordne sine forskrifter. Kommunens innføring av båndtvang etter bokstav f kan påklages til *statsforvalteren*.

§ 7 Særlig om sikring av hund der tamrein beiter

I områder der tamrein lovlig beiter, skal hundeholderen se til at hunden ikke unødig uroer eller skremmer rein, selv om den er under kontroll eller bundet. Reinens eier kan kreve at en hund som uroer rein, blir holdt innestengt mens rein blir flyttet forbi bosted, seter eller

hytte. Statsforvalteren kan gi forskrift om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet når hensynet til reindriften tilsier det.

Om ferdsel med hund i område hvor tamrein beiter, gjelder også reindriftsloven § 65.

§ 8 Særlig om hundedressur, jakt og fangst

Organisert jakthundtrening, jakthundprøver og dressur kan bare foregå med samtykke av grunneieren eller den som har en allmenn bruksrett til eiendommen. For statsallmenningene gis samtykke av fjellstyret.

For bruk av hund under jakt og fangst mv. gjelder også viltloven § 23, jf. § 26, og reindriftsloven § 65, *naturmangfoldloven § 34, samt forskrifter gitt med hjemmel i denne.*

§ 9 Unntak fra sikringsreglene

Båndtvang fastsatt i eller i medhold av §§ 4, 6 og 7 gjelder ikke for

- a. hund når den brukes i reindrift,
- b. dressert bufehund når den brukes til å vokte storfe, sau eller geit,
- c. hund i aktiv politi-, toll-, militær- og redningstjeneste eller under trening eller prøving for slik tjeneste,
- d. *hund i aktiv oppsynstjeneste etablert med hjemmel i lov, herunder trening eller prøving for slik tjeneste,*
- e. hund i aktiv bruk som ettersøkshund etter såret eller sykt vilt,
- f. *hund med særlige bruksformål, avgrensede områder eller nærmere angitte hunderaser eller hundetyper eller for hunder som har særskilt trening, når dette er fastsatt av kommunen ved forskrift eller enkeltvedtak. Ved dette kan kommunen bl.a. legge ut et område som dressurområde for hunder, dersom samtykke som nevnt i § 8 første ledd foreligger,*
- g. hund når den brukes for jakt, jakthundtrening og jaktprøver mellom 20. august og 1. april eller når båndtvang er fastsatt i medhold av § 6 annet ledd bokstavene c, d og e.

Hund som nevnt i første ledd bokstav a til e eller i bestemmelse som gjelder særlige bruksformål etter bokstav f, kan på en aktsom måte slippes slik det er naturlig ut fra bruksformålet.

En hund som nyttes som jakthund eller er under trening eller prøve for dette, kan slippes på en aktsom måte slik det er naturlig ut fra bruksformålet, når dette ikke er i strid med viltloven, naturmangfoldloven eller regler om båndtvang. Det samme gjelder for trening og prøving av ettersøkshunder.

Kongen kan gi forskrift om unntak fra båndtvang fastsatt i § 6 første ledd.

Kapittel 3. Løse hunder

§ 10 Løse hunder

Enhver kan oppta hund som er løs i strid med §§ 4, 6 eller 7, jf. § 9, eller med forskrift gitt i medhold av disse paragrafene. *Dersom hunden blir forsøkt fanget inn skal den beskyttes mot fare for unødig belastninger, jf. lov om dyrevelferd § 3.* I utmark i jakttiden der jakt er lovlig, kan likevel bare rettighetshavere i området og politiet oppta løse hunder.

Hunden skal leveres til hundeholderen, dersom denne er til stede. Dette gjelder ikke dersom hundeholderen åpenbart ikke kan ta hånd om hunden på forsvarlig og lovlig måte. Hvis hunden ikke blir levert til hundeholderen, skal den snarest leveres til politiet.

Unnlater hundeholderen å hente hunden innen *rimelig tid, likevel ikke mindre enn en uke*, etter at han eller hun er varslet personlig eller ved *egnet* kunngjøring, kan politiet selge, omplassere eller avlive hunden. Er det fastsatt krav om merking etter § 13, *skal politiet søke å opprette direkte kontakt med den person hunden er registrert på.*

Opptak og behandling av løse hunder etter paragrafen her skal skje i samsvar med reglene i lov om dyrevelferd.

Kapittel 4. Ro og orden, antall hunder og merking av hunder

§ 11 *Ro og orden mv*

Kommunen kan gi forskrift om hundehold av hensyn til alminnelig ro og orden og for å motvirke forsøpling. Regler om at hunder skal holdes i bånd eller forsvarlig innestengt eller inngjerdet, kan bare gis på de vilkår som er satt i § 6 annet ledd.

§ 12 *Antall hunder i en husholdning eller på en eiendom*

For å ivareta folks og dyrs sikkerhet og ro og orden kan kommunen i forskrift sette vilkår for å holde mer enn et bestemt antall voksne hunder i en husholdning eller på en eiendom. *Med voksen hund menes hund over 12 måneder. Vilkår skal ikke være mer inngripende enn nødvendig.*

Ved fastsettelse av vilkår må det åpnes for en konkret vurdering av den enkelte eiendom. I vurderingen skal det legges vekt på:

- a. Hvorvidt den enkelte eiendom er egnet til å ivareta et forsvarlig hundehold ut fra størrelse, utforming og beliggenhet sett i sammenheng med antall og type hunder.*
- b. Hvorvidt det er mulig å utforme sikringstiltak på den enkelte eiendom som er tilpasset hundeholdet.*

§ 13 *Merking av hunder*

Private organisasjoner kan etablere og drive en ordning for registrering og merking av alle hunder.

Kongen kan gi forskrift om

- a. at alle hunder skal være merket, og at de skal være registrert i et register som føres av en eller flere private organisasjoner eller av et offentlig organ,
- b. at en hundeholder plikter å gi genetiske og andre opplysninger til registeret om hunden og hundeholdet,

- c. at hundeholderne skal betale gebyr som dekker de nødvendige kostnadene ved ordningen, og
- d. at politiet skal ha innsyn i registeret

Kapittel 5. Personers rettigheter og plikter i nøds- og faresituasjoner

§ 14 *Inngrep på stedet mot hund som jager eller angriper mv*

Hundeholderen skal sørge for å holde eller kalle hunden tilbake og gjøre det han *eller hun* kan for å avverge urettmessig fare når en hund jager eller angriper mennesker eller dyr.

Et ellers ulovlig inngrep mot en hund er lovlig når noen gjør det for å avverge at hunden urettmessig jager eller angriper mennesker eller dyr, dersom inngrepet ikke går lenger enn nødvendig for å avverge skade, og dessuten ikke går utover det forsvarlige i betraktning av angrepets farlighet og den angrepnes interesse.

Så langt følgende særlige bestemmelser rekker, gjelder de foran den generelle regelen i andre ledd:

- a. Ved pågående eller nært forestående angrep mot en person kan enhver gjøre det inngrep mot hunden som fremstår som nødvendig for å avverge skade. *Det samme gjelder en hund som påtreffes i umiddelbar forbindelse med at den har påført en person betydelig skade, dersom hunden fortsatt utgjør en klar fare.* Dette fritar ikke den som helt eller delvis har provosert et angrep, fra straffansvar eller erstatningsansvar. Når en hund jager eller angriper tamrein eller husdyr som beiter lovlig, eller når hunden *ensidig* angriper en annen hund, kan det utsatte dyrets eier, innehaver eller den som passer dyret, gjøre det inngrep mot hunden som fremstår som nødvendig for å avverge skade, så sant inngrepet ikke går lenger enn nødvendig og ikke utover det forsvarlige. *Det samme gjelder hvis hunden har voldt betydelig skade på tamrein, husdyr eller hunder, og den fortsatt utgjør en klar fare.* Denne bestemmelsen kan ikke påberopes når det dyret som blir jaget eller angrepet, urettmessig er kommet inn på eiendom som hundeholderen disponerer. Når båndtvang gjelder, kan grunneier, noen som opptrer på dennes vegne, eller jakt- og fangstberettigede, avlive en hund ved direkte angrep på hjortevilt, likevel ikke en hund som er i aktiv bruk som ettersøkshund etter sykt eller såret vilt. *Bokstav d oppheves* Paragrafen her gjelder ikke politihunder som brukes lovlig. Heller ikke gjelder paragrafen der reglene om nødrett og nødverge gjør en farlig bruk av hunden rettmessig.

§ 15. *Hund som utgjør klar fare for husdyr og tamrein*

En hund som uten ledsager går løs i utmark eller landbruksområder *i strid med båndtvangsbestemmelsene* og utgjør en klar fare for husdyr og tamrein, kan opptas av grunneieren, festeren, forpakteren, beiteberettigede, en berørt reieneier eller noen som opptrer på vegne av disse. Dersom det ikke lar seg gjøre å oppta hunden eller få politiet til stedet så raskt som situasjonen krever, kan vedkommende *avlive hunden på stedet bare dersom § 14 tredje ledd bokstav b er oppfylt.*

§ 16 *Plikt etter at inngrep er gjort mot hund etter §§ 14 og 15*

Den som har avlivet eller påført hund skade etter §§ 14 og 15, skal snarest råd melde fra om dette til politiet. Lov om dyrevelferd § 4, jf. § 12, om hjelp til dyret gjelder overfor den som har skadet dyret

Kapittel 6. Sikkerhetstiltak mot problematisk hundehold

§ 17. *Politiets forebyggende virkemidler*

Politiet kan i samsvar med reglene i politiloven § 6 gripe inn overfor hunder og hundeholdere for å vareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet eller trygghet, eller for å verne andre dyr.

Politiet kan for øvrig i slike tilfeller blant annet:

- a. ta seg inn på privat eiendom eller område,
- b. pålegge båndtvang eller tidsbegrenset bruk av munnkurv. *Munnkurv må ikke benyttes i strid med regler om dyrevelferd,*
- c. forby hunders tilstedeværelse i bestemte områder,
- d. *gi pålegg om at hunden kun kan luftes av eier, eller av andre navngitte personer over 18 år, eller at hunden ikke må luftes sammen med andre hunder,*
- e. gi detaljerte pålegg om inngjerding av eiendom der hund oppholder seg,
- f. gi andre pålegg eller forbud som gjelder hundeholdet eller sikring av hunder,
- g. om nødvendig ta *hunder i midlertidig forvaring*

Unnlater hundeholderen å etterkomme pålegg eller forbud, kan politiet for hundeholderens regning sørge for at det nødvendige blir gjort for å vareta de hensyn som er nevnt i første ledd.

Politiets vedtak har virkning straks, om ikke annet blir fastsatt.

Dersom hundeholderen unnlater å etterkomme enkeltvedtak innen fastsatt frist, kan det ilegges tvangsmulkt i form av en engangsmulkt eller løpende dagmulkt. Tvangsmulkten størrelse fastsettes under hensyn til hvor viktig det er at det aktuelle pålegget gjennomføres, og hvilke kostnader dette antas å medføre. Tvangsmulkten kan fastsettes allerede i forbindelse med at pålegget gis når det er nødvendig at fristen overholdes. Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Politiet kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

Kongen kan gi nærmere forskrift om bruk av tvangsmulkt i henhold til femte ledd.

Dersom en hundeholder gjentatte ganger unnlater å etterkomme vedtak gitt av politiet eller ved brudd på bestemmelser om sikring av hund som kan medføre høy risiko, kan politiet pålegge hundeholderen å redusere antall hunder eller å avvikle hundeholdet innen en gitt frist. Dersom hundeholderen ikke overholder politiets vedtak kan politiet gjennomføre tiltaket for hundeholderens regning. Så langt det anses praktisk mulig og forsvarlig, bør politiet søke å omplassere eller selge en hund fremfor å avlive den. Dersom hunden blir solgt, skal salgssummen utbetales til eieren med fradrag for kostnadene til forvaring av dyret og gjennomføring av salget.

§ 17 a. *Politiets inngrep ved akutt fare*

Dersom en hund har drept eller påført et menneske *betydelig* skade eller *har* angrepet et barn, og fortsatt utgjør en klar fare, kan hunden avlives av politiet der de finnes, dersom hensynet til noens sikkerhet eller allmennhetens trygghet klart tilsier en umiddelbar avliving.

Vedtak om avlivning skal stadfestes skriftlig i etterkant.

§ 18 Avliving eller omplassering av en hund etter angrep eller skade på menneske

En hund som har angrepet eller skadet et menneske, kan politiet i ettertid vedta å avlive dersom ikke dette fremstår som et uforholdsmessig tiltak. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på:

- a. hvilken fare som har vært til stede, blant annet om det er et barn som har vært angrepet,*
- b. omfang og type av påført skade, blant annet om det er barn som er påført skade, men det økonomiske tap etter påført skade skal ikke tillegges vekt,*
- c. hvorvidt den som er blitt angrepet eller skadet helt eller delvis har provosert et angrep*
- d. den risiko hunden og hundeholdet kan antas å medføre i fremtiden,*
- e. hundens nytteverdi, men hundens økonomiske verdi skal ikke tillegges vekt,*
- f. om det er særskilte forhold ved hundens helse som medvirket til at hunden utøvet uønsket adferd og*
- g. om det finnes andre tiltak som kan forebygge fremtidig risiko.*

Før det fattes vedtak om avlivning skal det innhentes en sakkyndig vurdering dersom hundeholderen krever dette. Den sakkyndige vurderingen skal baseres på de faktiske forhold ved hendelsen, samt en medisinskfaglig vurdering og dokumentasjon av skade som er påført den skadelidte. Politiet skal gi hundeholderen en frist på å gi melding om de ønsker en slik sakkyndig vurdering. Det er ikke anledning til å be om fornyet vurdering. Vurderingen skal utføres av sakkyndige utpekt av departementet. Slike vurderinger gjøres for hundeholderens regning. Vurderinger etter bokstav f, annet ledd, skal utføres av autorisert veterinær.

Dersom det anses praktisk mulig og forsvarlig, skal politiet søke å omplassere en hund fremfor å avlive den.

En hund som har påført et menneske betydelig skade bør normalt avlives.

§ 18 a Avliving eller omplassering av en hund etter angrep eller skade på tamrein, husdyr hjortevilt eller andre hunder.

En hund som har jaget og skadet tamrein, husdyr eller hjortevilt, kan politiet vedta å avlive dersom det ikke fremstår som et uforholdsmessig tiltak. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på:

- a. hvilken fare som har vært tilstede,
- b. omfang og type av påført skade, jf. § 2 bokstav e,
- c. den risiko hunden og hundeholdet kan antas å medføre i fremtiden,
- d. hundens nytteverdi og
- e. om det finnes andre tiltak som kan forebygge fremtidig risiko.

Politiet kan også vedta å avlive en hund som ved ensidig angrep har betydelig skadet andre hunder eller kjæledyr, dersom ikke det skadete dyret urettmessig var kommet inn på eiendom som hundeholderen disponerer. Ved vurderingen skal det også legges vekt på:

- a. om hunden ikke antas å utgjøre større risiko i fremtiden enn hunder vanligvis gjør,
- b. om hunden kan fryktes å angripe og skade samme eiers dyr på nytt.

Dersom det anses praktisk mulig og forsvarlig, skal politiet søke å omplassere en hund fremfor å avlive den.

§ 19 *Farlige hunder*

Kongen kan gi forskrift om forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Forskriften kan sette krav til dokumentasjon av hundens rase eller type.

Med farlige hunder menes hunder eller hundetyper som spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr. Første ledd gjelder også for hundetyper som lett kan forveksles med farlige hunder.

Det er forbudt å holde eller innføre hunder som

- a. er gitt trening i eller for å angripe eller forsvare seg eller hundeholderen mot mennesker,
- b. er gitt trening i eller for å angripe andre hunder, eller
- c. enkelthunder som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller fremtreden, slik at de kan være farlige for mennesker eller dyr.

Er det tvil om en hund går inn under tredje ledd bokstav c, kan politiet ta hunden i forvaring og kreve at hundeholderen bekoster og medvirker ved en kyndig undersøkelse av hundens atferd for å avklare om den er vel avbalansert eller har en lav terskel for aggresjon eller andre farlige egenskaper mv. Politiet fastsetter hvem som skal undersøke hunden. Dersom ikke hundeholderen følger opp innen en rimelig frist satt av politiet, regnes hunden for å gå inn under tredje ledd bokstav c.

Hunder som blir avlet, innført eller holdt i strid med regler i eller i medhold av denne paragraf, kan avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak av politiet.

§ 20 *Unntak fra reglene i § 19*

En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a eller b hvis den er trent av politiet eller i særlige tilfelle av andre med politiets tillatelse, eller er innført i riket med politiets tillatelse.

En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a hvis den er lovlig trent av en hundeorganisasjon før lovens ikrafttreden, eller etter lovens ikrafttreden av en hundeorganisasjon med tillatelse fra politiet. Hunden kan ikke selges eller omplasseres uten politiets tillatelse. *En hund omfattes heller ikke av 19 tredje ledd bokstav a og b hvis den er lovlig trent i henhold til vilkår fastsatt ved særlig forskrift.* Blir vilkårene overtrådt eller hunden

angriper et menneske, skal den avlives etter vedtak av politiet, hvis ikke nødverge eller nødrett berettiget angrepet.

Kongen kan fastsette forskrift om unntak fra forbudet i § 19 tredje ledd a og b og vilkår for slike unntak.

§ 21 Krav til godkjenning for å ha å gjøre med bestemte hundetyper

Kongen kan i forskrift sette vilkår for å innføre, holde eller drive avl med bestemte hundetyper eller blandinger av bestemte hundetyper. I forskriften kan det settes krav om godkjenning og om krav til avlagte prøver eller tester, om skjerpet båndtvang, begrensning i antall hunder, hundeholderens alder, vandel, ansvarsforsikring, og gebyr for å dekke kostnader mv. Setter forskriften krav om godkjenning, kan myndighet til å gi godkjenning delegeres til en privat organisasjon.

§ 22 Forbud mot at en person skal kunne ha med hund å gjøre

Politiet kan forby ved *vedtak* en hundeholder å ha med hund å gjøre

- a. når hundeholderens hund blir vedtatt avlivet, omplassert eller utført *fra riket* etter §§ 17, 17a, 18, 19-20, eller § 21, jf. § 24,
- b. dersom pålegg fra politiet etter § 17 ikke er fulgt opp,
- c. dersom politiet har avlivet eller omplassert hundeholderens hund etter § 17 og 17 a,
- d. dersom hundeholderens hund har angrepet et menneske, *og hunden ble avlivet på stedet etter § 14*
- e. dersom personen har trent en hund for angrep på eller forsvar mot mennesker i strid med loven eller i forskrift gitt i medhold av loven,
- f. dersom personen har latt en hund delta i hundekamp eller har trent en hund for dette,

Forbud etter første ledd kan bare bli satt dersom personens hundehold ikke anses å ha vært sikkerhetsmessig forsvarlig, eller dersom forbudet må anses nødvendig for å bedre allmennhetens eller enkeltpersoners sikkerhet.

En person som dømmes til straff av fengsel for et lovbrudd som innbefatter bruk av vold eller truende atferd, kan ved dommen forbys å ha med hunder å gjøre. Forbud skal bli satt dersom en hund er brukt til lovbruddet.

Den som er forbudt å ha med hund å gjøre, kan ikke eie, besitte eller ha ansvar eller medansvar for eller hånd om en hund for kortere eller lengre tid.

Politiet kan ta hånd om, omplassere, selge eller om nødvendig avlive en hund dersom noen har å gjøre med hunden i strid med et endelig forbud etter § 22.

Forbudet kan begrenses til å gjelde for nærmere bestemte hundetyper eller hunder over en viss størrelse.

Forbudet skal gjelde for to år, men kan ved grove brudd fastsettes for en lengre periode.

Dersom forbudet ikke overholdes og ved gjentatte brudd etter at første forbud er utløpt illegges et varig forbud.

§ 23. Behandling av personopplysninger

Politiet kan behandle personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, når dette er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven her.

Kongen kan gi forskrift om behandlingen, blant annet om formålet med behandlingen, behandlingsansvar, hvilke personopplysninger som kan behandles, hvem det kan behandles personopplysninger om, bruk av automatiserte avgjørelser, adgangen til viderebehandling, utlevering, registerføring og tilgang til registre.

Kapittel 7. Administrative virkemidler, straff og erstatningsansvar

§ 24. Politiets forvaring av hund

Politiet kan ta hånd om en hund dersom

- a. vilkårene i § 10 er til stede.
- b. vilkårene i §§ 18, 19 eller 20 er til stede,
- c. hunden blir holdt, brukt eller avlet i oppdrett i strid med bestemmelser gitt i medhold av § 21.

Andre ledd oppheves.

Har politiet tatt hånd om hunden etter hjemler i denne lov, kan den holdes i forvaring inntil saken om salg, omplassering, utførsel eller avlivning er endelig avgjort.

§ 24 a. Overtredelsesgebyr

Kongen kan gi nærmere forskrifter om overtredelsesgebyr ved forsettlig eller uaktsomt brudd på lovens § 6 første og andre ledd og eventuelt tredje ledd, ved forsettlig eller uaktsomt brudd på forskrifter gitt med hjemmel i §§ 11 og 12, og forsettlig eller uaktsomt brudd på forskrifter gitt med hjemmel i § 13.*

Forskriften skal fastsette nærmere bestemmelser om beregning av overtredelsesgebyr og mulighet for at andre offentlige myndigheter enn politiet kan utstede gebyret.

Vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

**dersom alternativ 2 for § 6 blir gjort gjeldende.*

§ 25 Saksbehandling, overprøving og iverksetting av vedtak

Politiets vedtak etter loven er enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Vedtak kan påklages til Politidirektoratet, jf. forvaltningsloven kapittel V. Blir vedtaket brakt inn for domstolen, kan retten prøve alle sider av saken.

Om utsatt iverksetting ved klage gjelder forvaltningsloven § 42. Politiet kan alltid kreve at klageren løpende og til rett tid betaler kostnadene ved forvaring, jf. § 26.

Politiet sørger for at avliving skjer. Den skal foregå etter reglene i lov om dyrevelferd.

§ 26 Ansvar for kostnader

Tiltak etter hundeloven kan gjennomføres for hundeholderens regning.

Der vedtak om avlivning kjennes ugyldig i retten skal 70 % av oppstillingskostnadene anses som en del av hundeholderens saksomkostninger.

Politiets krav etter reglene i første ledd er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 27. Erstatningsansvar

Om erstatningsansvar for skade voldt av hund gjelder det som følger av andre lovfestede og ulovfestede regler, bl.a. skadeserstatningsloven § 1-5 om ansvar for dyr og reindriftsloven § 66 om hunder

§ 28 Straff

Med bøter straffes en hundeholder som forsettlig eller uaktsomt overtrer §§ 4-7 jf. § 9 eller forskrifter eller enkeltvedtak etter §§ 6, 7, 11, 12.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser om botens størrelse.

Med bøter eller fengsel inntil seks måneder og bot straffes en hundeholder som forsettlig eller uaktsomt har unnlatt å forebygge eller avverge at hunden rettsstridig

- a. angriper eller skader person,
- b. jager, angriper eller skader dyr,

Ved angrep på hjortevilt regnes grunneier, jakt- eller fangstberettiget i området og viltorganene som fornærmet.

Med bøter eller fengsel inntil seks måneder og bot straffes den som forsettlig eller uaktsomt

- a. unnlater å etterkomme pålegg og forbud nedlagt av politiet i samsvar med lovens § 17, eller
- b. overtrer forbud gitt ved §§ 19, 21, 22 eller ved forskrifter eller enkeltvedtak gitt etter disse bestemmelsene.

På samme måte straffes forsøk.

Kapittel 8. Lovens virkning på Svalbard

§ 29 Svalbard

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold, herunder at forskrifter og enkeltvedtak etter loven skal kunne vedtas av andre instanser enn ellers.

Kapittel 9. Ikraftsetting. Oppheving og endring av andre lover. Overgangsregler

§ 30 *Ikraftsetting*

Loven trer i kraft 1. januar 2004.

§ 31 *Endringer i annen lovgivning*

Når loven trer i kraft, endres andre lover slik:- - -

§ 32 *Eldre forskrifter*

Forskrifter gitt med hjemmel i lov 4. juli 1991 nr. 48 om forbud mot innførsel, hold og avl av farlige hunder gjelder til de blir opphevet av Kongen.

Forskrifter om hunder og hundehold gitt med hjemmel i andre bestemmelser som blir opphevet eller endret ved § 31, gjelder til og med 31. desember 2006. Bestemmelser i slike forskrifter bortfaller tidligere dersom

- a) loven her ikke gir noen instans hjemmel til å gi en bestemmelse med det aktuelle innhold,
- b) det blir fastsatt en bestemmelse med hjemmel i loven her som strider mot den eldre bestemmelsen, eller
- c) bestemmelsen blir opphevet av det organ som har vedtatt den

§ 33 *Enkeltvedtak etter eldre lovgivning*

Dressurområder for hunder som er lagt ut etter viltloven § 55, består for den tid som ble bestemt av den instans som samtykket i å legge ut området.

Andre enkeltvedtak truffet med hjemmel i bestemmelser som blir opphevet ved §§ 31 og 32, bortfaller når hjemmelen bortfaller dersom ikke hundeloven gir adgang til å treffe slike vedtak. Gjør den det, gjelder vedtaket inntil saken er blitt behandlet på ny av politiet eller annet forvaltningsorgan som kan treffe vedtaket etter loven her.